

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

*

*

*

*

Na jaře roku 1869 František Rajch, obchodník z Hlušic u Nového Bydžova a Josef Zeman, sládek, odjeli do Ruska. Jeli sami bez rodin prohlédnout, kde by se mohli usadit. A tak přijeli do Dubna, kde se tehdy obývaly t. zv. kontrakty, vlastně dělaly se úmluvy na prodej a pronájem majetku. Na těchto kontraktech (které potom byly přeneseny do Berdičova a později do Kyjeva) se roku 1869 František Rajch seznámil s administrátorem statku knížat Sigmunda a Karla Radziwillu ze Španova u Rovna. K F. Rajchovi a Josefu Zemanovi, jimž administrátor nabídl ke koupi dvůr v Kvasilově, se také připojil Antonín Stránský. Tito si ten dvůr prohlédli a domluvivše se s administrátorem, že seženou pro tuto koupi spolek, vrátili se do Čech. Trvalo to skoro rok, než dali dohromady společnost, jež by po vyprodání v Čechách měla kapitál alespoň na polovinu kupní ceny. Konečně takový spolek utvořili. A tak v dubnu kolem sv. Vojtěcha roku 1870 odjíždělo z Čech od památného Bezdězu několik rodin, které daly základ k pozdější význačné osadě na Volyni. Těžká a smutná to byla cesta. Přeš českou zemi se jelo dobře, ale po celé Haliči se jelo hůře. Na hranici se vystěhovalci zastavili, poklekli, pomodlili se a zaspívali. Nejdříve se teskně rozlehla naše hymna „Kde domov můj“ a pak „Zasvíť mi ty slunko zlaté, na poslední z vlastní krok“. Hořce zaplakali a ubírali se dál, neznámému osudu vstříc. A tak po čtyřiaadvacetidenním putování dorazili do Kvasilova. Byli to František Rajch z Hlušic, Josef Perný ze Slavhostic na Jičínsku, Antonín Stránský, mlynář, Josef Zeman, sládek, bratr spisovatele Antala Staška, Jan Zach, majitel obuvnické dílny ve Smidarech, Jan Čížek, Václav Vlach, Václav Zich, Jan Martínek, Václav Košťál, Václav Miler, Jan Tomáš, Václav Kadeřábek, Stejfa a jiní, kteří se po cestě k nim přidali. Ti všichni se do spolku přihlásili a dali kupující peníze na první splátku, ač někteří přijeli do Kvasilova později.

Bylo to 29. června 1870, na svátek sv. apoštolů Petra a Pavla, kdy do zámku a hospodářských budov se nastěhovali noví hospodáři. Po-

zději byla zřízena v zámku kaple, která byla zavěcena sv. apoštolům Petru a Pavlu. Ten den se počítal dnem založení Kvasilova a slavila se vždycky na ten svátek pout.

První rok se obilí sklídilo a mlátilo společně a pak se zrní dělilo podle množství zakoupené půdy. Hned po žních se přistoupilo k rozprodeji budov, aby si každý mohl zařídit vlastní dům a vlastní hospodářství. „Zámek“ byl ponechán obecním majetkem a zřízena v něm škola, později kaple. Dům šafařův koupil Václav Kadeřábek za 200 rublů, špýchar Ant. Stránský za 400 rublů, konírnu Valenta za 150 rublů, půl ovčína Josef Ducháček za 80 rublů, čtvrt Kysele za 30 rublů a čtvrt Pecháček za 34 rublů, všechny stavby byly zděné, takže jejich koupě byla velmi výhodná. Celý Kvasilov ve výměře 1997 morgů byl koupen za 36.000 rublů, takže morg pole a luk vyšel na 18 rublů a morg lesa na 12 rublů. Za rozměření pole se zaplatilo 600 rublů. Nebude bez zajímavosti epizoda, která se v té době udála v Kvasilově, když noví majitelé nemohli dodržet jednu platební lhůtu. Dle úmluvy se museli ze všech dvorských budov vystěhovat a po několik dní tábořili pod širým nebem. Jelo se pro peníze do Čech, ale než se poslaní vrátili, musili si Kvasilovští vypůjčit peníze od lichvářky Bykové v Klevani na „mírný“ úrok 1% denně.

Celou zimu se v obou stodolách mlátilo obilí. Mlátilo se cepy a ozubenými válci, které po rozestřené obilí tahali dokola koně. Mlatici dostávali 15 kopějek denně. Také v zimě se vozilo dříví na stavbu z vlastního lesa, který byl vzdálen přes 20 km u města Alexandrie. A hned z jara, pokud to jen polní práce dovolovaly, stavělo se o překot, takže v roce 1871 většina budov byla narychlo hotova. První léta přinesla však novým osadníkům velké zklamání. Při hlubokém orání, jemuž byli Češi zvyklí ze staré vlasti, přišla na povrch mrtvá půda, takže úroda byla špatná a samozřejmě byla nouze o peníze. V této těžké situaci pomohl příležitostně, ale dobrý zdroj výdělků a sice práce při stavbě železnice. Hned v roce 1871 začala se stavět železniční trať z Kyjeva do Brestu, která protíná Kvasilov.

S potahem na hlině vydělalo se přes tři ruble denně, jednotlivý dělník dostal 50—70 kopějek denně. Byla to vítaná pomoc, neboť kolonisté měli na svých usedlostech většinou dluhy. Již druhý a třetí rok situace se počala lepšit. V roce 1881 přijel do Kvasilova z Čech Josef Zeman se svým strýcem, spolumakladatelem Kvasilova a též Josefem Zemanem a založili pivovar. To již mnohý občan měl nahospodařeno trochu peněz a ty do nového podniku půjčil. Bez této půjčky by se byl pivovar nepostavil, neb tehdy bylo možno vypůjčit peníze pouze u lichvářů na vysoký úrok. V roce 1882 přistěhoval se z Podkrkonoší Antonín Jandura a vystavěl na řece Ustje mlýn. Mlýn byl nejprve vodní, pak i parní do r. 1900, kdy vyhořel; na jeho místě pak byla vystavěna provazárna. V r. 1913 z toho vznikla továrna na provázek, lana a pásy, která existovala do r. 1919 a požívala daleko široko dobré pověsti. V roce 1883 přijel zase nový osadník, strojní zámečník Jindřich (později v pravoslaví Jaroslav) Svárovský. Koupil si nevelké místo u železnice, postavil domek a začal dělat zámečnickou práci. Přijímal učedníky, jejichž počet stále rostl. Tato dílna se zvětšovala, muselo se přistavovat a v roce 1892 byla k ní přistavěna slévárna. Tak vznikla pozdější továrna Ing. Vladimíra Svárovského (syna zakladatele). Před druhou světovou válkou tam bylo zaměstnáno 90 dělníků. Dlužno vzpomenout, že velkou zásluhu o rozšíření této dílny měla věrná manželka Jaroslava Svárovského Alžběta Svárovská, roz. Stránská. Tato statečná žena pracovala ve dne v noci v domácnosti i v dílně.

S velikou úctou musíme vzpomenout těch našich babiček, prvních osadnic. Při velkém počtu dětí musely těžce pracovat při stavbách i na poli neznajíce odpočinku. Neměly času k oddechu ani po narození děcka a nehledě na vykloubené ruce i nohy zachovaly si většinou veselou mysl a dožily se vysokého stáří.

První naši osadníci museli těžce pracovat a nedostatek peněz byl na denním pořádku. Začali pěstovat cukrovku, kterou však dováželi skoro 30 km do cukrovaru v Mižoči. (Pokračování příště)

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

1. pokračování

Ten groš za ni byl opravdu těžce, ba bolestně získaný. Nepočítaje práci s obděláním, největší svízele byla s odvozem. Každý vozil jen svým párem koní, takže to trvalo do zimy. Z večera při světle lucerny se nakládalo a ještě za tmy vyjíždělo a v noci se vracelo domů. Když se dovezla cukrovka, začalo mláčení, které trvalo až do jara, neboť se mlátilo cepy. Teprve později se objevilo několik ručních mlátiček, které pak putovaly od jednoho hospodáře k druhému. Později vznikl bližší cukrovar ve Španově u Rovna, jenž přijímal cukrovku ve Zdobunově (3 km od Kvasilova), ale nikdo již nechtěl pěstováním cukrovky se zabývat. Velký převrat v hospodářském životě Kvasilova způsobilo pěstování chmele, jehož se občané chopili v letech devadesátých. Prvními průkopníky chmelářství byli bratři Antonín a Josef Syrovátkové. Za jejich příkladem zakládaly se nové chmelnice, takže v krátké době Kvasilov se stal největší chmelářskou obcí v carském Rusku a udržel si toto místo i v Polsku. Když se roku 1908 zakládal volynský Chmelářský spolek, měl Kvasilov přes 12.000 kop chmele, které dávaly ročně kolem 3—4 tisíců centů chmele po 50 kg.

Střední cena chmele do války i po válce až do roku 1928 byla 15 až 17 zlatých rublů za pud, čili 45 až 50 rublů cent. V roce 1911 stoupla cena chmele až na 150 rublů zlatem za celní cent. Chmel, skutečně zelené zlato, přinesl poezí kvasilovským hospodářstvím a kulturním potřebám obce. Stavěly se sušárny, nejdříve na vzduch, později vytápěné a pak patentované, systému Linharta v Rakovníce. V roce 1903 první patentovanou sušárnu koupil a postavil učitel Jan Kozlovský. Přestavovaly a stavěly se nové domy a hospodářské budovy, slaměné střechy ustupovaly místo taškovým a plechovým. Na obzoru se rýsovaly nové možnosti, neboť několika podnikavým sousedům se podařilo získati odbytky pro chmel v největších ruských pivovarech a to i mimo část evropskou na Urále, v Sibíři a na Kavkaze, jenže přišla světová válka a s ní všechno utrpění, zkáza a neštěstí, které válka přináší.

V roce 1878 vypukl požár u J. Perného, jemuž za obět padla veškerá úroda i část budov. Toto neštěstí přivedlo občany na myšlen-

Chmelnice byly typickým znakem všech českých obcí na Volyni.

Na obrázku je záběr z chmelnice v Kvasilově.

ku založení obecní pojišťovny proti ohni. Josef Ducháček vypracoval stanovy podle stanov v Čechách a založil pojišťovnu. Po založení a pořízení hasičského náradí nebylo v obci celých dvacet let požáru. Tím se finanční stav pojišťovny stále zlepšoval. Před vypuknutím první světové války měla Kvasilovská vzájemná pojišťovna až 50.000 zlatých rublů kapitál a byla léta, že pro umístění přebytečných peněz na mírný úrok 6 procent ročně musela hledat klienty mimo své členstvo.

Hned na jaře r. 1871, když se uvolnila ve dvoře místnost určená pro školu, pozval občan Martínek známého učitele Kyselu z Čech, aby přijal mezi nimi místo. Občané dávali tomuto dobrému vychovateli slušnou odměnu. Měl k užívání 5 morgů obecních pozemků, které mu zdarma obdělávali, mimo to dostával 500 rublů ročně. Škola byla kulturním střediskem i jediným pojátkem všech. Učitel Kyselů v r. 1874 se odstěhoval z Kvasilova a z Ruska vůbec, neboť se bál následků t. zv. novodvorské bitvy, kde on byl vůdcem. Krátký čas pak vyučoval p. Zikmund, pak slečna Ševčíková a od r. 1875 až do r. 1888 působil tu učitel Frant. Šebor. Tento vzorný vychovatel mládeže, který měl na starosti 100 dětí v jedné třídě, rozdělených na 6 ročníků, zapsal se zlatým písmem do duší rodičů i dětí. Pořádal ochotnická divadla, radil občanům, spravoval obecní knihovnu a také ni-

kdy nechyběl na besedách v hostinci. Vyučovalo se česky, avšak ruština byla zavedena jako zvláštní předmět. Od r. 1888 až do Nového roku 1892 vyučovali učitelé Vocásek a Václav Pilař. V lednu roku 1892 nastoupil místo učitele Jan Kozlovský a od podzimu roku 1892 do roku 1899 působil tu jako druhý učitel, jenž vyučoval češtině, Antonín Perný.

Po něm přichází mladý učitel Jaroslav Bouček rodem z Volkova. Ten se zasloužil zase o založení kapely z mladých chlapců. Pozdější kapelník br. Náhlovský byl jeho žákem. Později J. Bouček byl učitelem na české škole v Kupičově. Jan Kozlovský opět založil první pěvecký církevní sbor, ve kterém účinkovala jak mládež tak i starší občané. Jan Kozlovský působil v Kvasilově nejdříve 14 let, pak byl přeložen do Hlinska a opět od roku 1920 až do roku 1930 byl v Kvasilově. Tito tři mladí učitelé dali základ pozdějšímu kult. životu v Kvasilově.

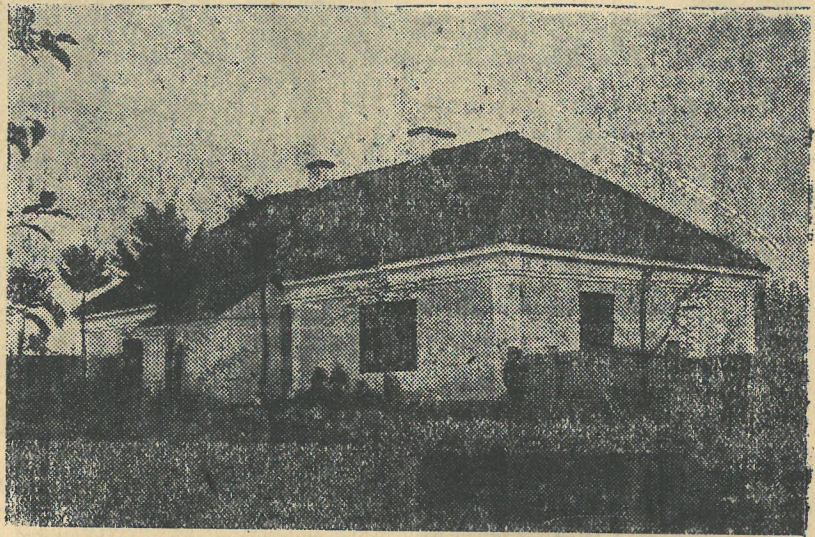
Pak již působili na škole učitelové ruské národnosti až do těch dob, dokud jsme nepřipadli pod Polsko.

V Polsku naše škola patřila tak zvanému typu druhému, čili byla to škola polsko-česká, typ zlepšený. Dbá se více na češtinu, porévnadž je osada čistě česká a patří k nejstarším vesnicím na Volyni. Nebylo však na celé Volyni školy ryze české, jak by si to krajané zasloužili. Pokrač. příště

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

Správci školy byli Poláci, ačkoliv český učitel Vl. Tomáš byl služebně starší, Snahou Vlad. Tomáše a konsula ing. Vladimíra Svárovského bylo zřídit v Kvasilově školu čistě českou, v níž by se žáci naučili pořádně alespoň jednomu jazyku. Zatím se vyučovalo mateřské řeči jen 4—5 hodin týdně. Učitel Vladimír Tomáš působil v Kvasilově od r. 1922 do r. 1935. Mnoho žáků vychodilo školu za jeho působení a mnozí na něj vzpomínají s láskou a úctou. Nejlepší dětská divadla s velkou výpravností se hrávala za jeho působení. V obci byl horlivým pracovníkem, byl pokladníkem v hasičském spolku, vzdělavatelem a jednatelem Sokola, knihovníkem v obecní knihovně, jedratelem Kola Matice školské, nepostradatelným nápovědou v divadelním kroužku a zároveň byl předsedou Sdružení českých učitelů v Polsku. Učitel Vl. Tomáš vyučoval děti češtině víc než mu dovoľoval školní předpis a vychovával je v lásce ke staré vlasti. Proto když vztahy mezi Polskem a Československem se zkalily sporem Záolží, byl z Kvasilova jako „český šovinista“ přeložen na desetitřídni českou školu ve Zdobunově. Tam vyučoval až do r. 1941. Po něm nastupuje z Těšínska mladý učitel Javírek, který vyučoval krátce od r. 1935 do r. 1936. Pak nastupuje J. Tomeš a vyučuje do r. 1944, kdy nastupuje do čs. vojenské jednotky v SSSR. S učitelem J. Tomešem jako druhá síla pracuje Polka Horadecka, od r. 1939 až 1940 pak sl. Luba Sedláčková, která již zůstala do reemigrace. To již počet je tak malý, že stačila jedna učitelská síla, poněvadž vět-

Kvasilovská škola z r. 1897

šina dětí docházela do Zdobunova do desetitřídni české školy.

Mnoho kvasilovské mládeže navštěvovalo střední a vyšší školy. Do první světové války studovali: Jan Čížek na vyšší hospodářské škole v Umani u Kijeva, Jan Stránský na malířské škole v Kijevě a Vladimír Tomáš na fysicko-matematické fakultě rovněž v Kijevě na universitě sv. Vladimíra, Václav Vacátko na veterinárním institutě také v Kijevě. Po uzavření hranic polsko-ruských byly tyto studie přerušeny.

Také polskou střední školu — gymnasium v Rovně a Zdobunově — navštěvovala kvasilovská mládež. Vysokoškolská studia v Praze absolvovali ing. Václav Perný, MUDr. Helena Perná, ing. Marie Millerová, ing. Jiří Jandura.

Skupina školní mládeže v Kvasilově v r. 1928

Obecní knihovna byla v Kvasilově založena současně s otevřením školy. Něco knih darovali občané ze svých sbírek a pak se nakupovaly knihy z výtěžku ochotnických a dětských divadel. V roce 1889 byla založena z iniciativy občana Čeňka Stránského „Čtenářská Beseda“. Původně měla za cíl lepší osvojení si ruštiny a tak se utvořila česko-ruská knihovna, jedna z největších na Volyni. Za první světové války vzala knihovna skoro za své, teprve po válce počal počet českých knih opět stoupat. Něco dostala obec darem a něco se opět koupilo z výtěžku kulturních podniků. Čtenářská Beseda byla prvním spolkem našich přistěhovalců. Hasičský dobrovolný sbor byl založen roku 1900, Sokolský spolek roku 1911, Kolo Matice školské roku 1924. Od 1. května roku 1926 začal vycházet v Kvasilově „Hlas Volyně“, což byla důležitá událost jak pro Kvasilov, tak pro celou českou menšinu v Polsku. Redaktorem časopisu byl Antonín Perný.

Hned, jak jen pominuly počáteční obtíže, založili první osadníci ochotnický divadelní spolek. Hrávaly se hry jako „Mlynářovo dítě“, „Jan za chrta dán“ a podobné hry z vesnického života.

Roku 1882 navštívil Kvasilov kijevský generál-gubernátor Drenzel. Prohlížel si školu a hospodářství a velice se mu „u Čechů“ líbilo. V hospodářství Antonína Stránského muselo se zapřáhnout do mlátičky, aby viděl, jak se mlátí strojem.

Pokračování příště

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

3. pokračování

V roce 1887 přijel druhý generál gubernátor Ignatjev. Při příležitosti svěcení nové církve Kvasilov navštívil opět gubernátor a první mši sloužil archijerej (biskup). V roce 1889 delegace kvasilovská se zúčastnila ve Zdobunově uvítání cara Alexandra III, jenž přijel na velké manévry. To samé bylo v r. 1902, když car Nikolaj II. přijel na svěcení kláštera „Kozackija mogily“ u Berestečka. V roce 1895 byla dostavěna nová pravoslavná církev, později volyňský sobor. To byla jedna z nejhezčích církví na Volyni vůbec, co se týče vnitřní výzdoby chrámu, neb byla celá krásně vymalována olejovými barvami akademickým malířem Janem Stránským, rodákem z Kvasilova. V prvních letech církevní obřady vykonával pravoslavný „baťuška“ ze sousední ukrajinské obce Kornince anebo katoličtí kněží z Rovna. Takovým způsobem to šlo až do konce roku 1872. Pak ale ruská vláda dovolila, aby si Češi povolali české kněze. Značná část přistěhovalců byla evangelická a proto nejdříve přijel z Čech evangelický kněz Václav Hrdlička a usadil se v obci Podhájích u Dubna. Katolická církev v tu dobu se rozdvojila, část se odtrhla od Říma a počali se nazývat starokatolíky. K těmto starokatolíkům přijel katolický kněz Jan Saska. Brzo přijel třetí duchovní František Kašpar, který se usadil v obci Huleč. Čeští kněží měli od synodu pravoslavné církve po 600 rublů ročně. Pomýšlelo se na to, aby všichni osadníci se sjednotili na jednom vyznání. Za tím účelem byl 23. září 1878 svolán do Kvasilova náboženský sjezd delegátů všech českých obcí na Volyni při účastenství všech tří kněží. Sjezd však nepřivedl Čechy k sjednocení a naopak od té doby dělení na evangelíky čili české bratry a starokatolíky stalo se trvalým. Kněží Hrdlička a Kašpar zůstali duchovními česko-bratrskými, Saska starokatolickým. Poměrně dobře bylo tam, kde se celé obce přihlásily k jednomu vyznání, ale v Kvasilově se občané rozdělili na dva tábory a ty se mezi sebou nesnášely. V kapli v jednom rohu byl oltář katolický a v druhém česko-bratrský. Jednou za tři neděle přijížděl sloužit sv. mši farář Saska z Hlinska, jindy zase sloužil mši farář Kašpar z Huleče. Obě strany měly pouze školu a starostu společně, v

Hlavní ulice Kvasilova

ostatním se od sebe oddělovaly víc a víc. Každá strana měla svůj hostinec a zábavy jedné strany druhá nenavštěvovala. Na denním pořádku bylo vzájemné spílání i udavačství. Prvním obecním starostou byl zvolen František Rajch (1870 až 1873), druhým Jan Zach (1873 až 1876). Třetím byl Josef Zeman. František Rajch se později vystěhoval z Kvasilova do Bender v Bessarabii. Pak byl zvolen starostou Josef Perný (až do r. 1880). Po Perném byl starostou Jan Čížek. Ti všichni byli ze strany česko-bratrské, ale pak zvítězili starokatolíci a starostou byl zvolen roku 1883 Jan Šlisík. Strana starokatolická jej přiměla, že vyzval policii, aby zabránila farářům Kašparovi vykonávat bohoslužby ve společné kapli. K jedné takové bohoslužbě přijel „stanovoj pristav“, který provedl s farářem Kašparem výsledk. Snad by ho byl i zatkl, ale farář Kašpar měl písemné povolení od generál-gubernátora. Z toho bylo veliké pobouření mezi občany. Po Janu Šlisíkovi byl zvolen starostou Jan Řehák, též starokatolík, ale člověk umírněný a neustranný. 29. června roku 1885 Kvasilov slavil patnáctileté jubileum svého založení. Na svátek apoštola Petra a Pavla farář Hrdlička odsloužil mši pod širým nebem v tak zv. lesíku a odpoledne se tam konala dětská zábava. Večer byla zábava v hostinci. Ale hostinský H. Karmin se hlásil ke straně česko-bratrské, proto mládež starokatolická se zábavy nezúčastnila. Strana starokatolická dělala ze sebe stranu vládní. Kdož ví k čemu by dospěla vzájemná nenávisť a

nesvornost, kdyby nebylo dekretu vlády. Úřady tyto rozbroje tajně podporovaly, poněvadž tím sledovaly určitý cíl. A tak v roce 1888 právě 15. července na den sv. Vladimíra většina Čechů byla nucena přijmouti pravoslaví, čímž náboženské a sousedské rozepře pomalu umlkly.

Prvním pravoslavným farářem byl o. Feodor Hejda z Horyngrodu u Rovna. Tento dobrý otec, pastýř a vychovatel žáků působil v Kvasilově nepřetržitě do konce roku 1920. Po něm nastoupil mladý vojenský farář Gervasij Lisický. Tento farář velmi rychle se naučil česky a když náš chrám byl povýšen na sobor, o. Lisický byl rovněž povýšen na „protjereje“. Později byl vysvěcen na biskupa pod jménem Václav a působil v Kvasilově do r. 1944.

Za několik let, když situace hospodářská začala se lepší, měli kvasilovští potíže se sousedy Ukrajinci. „Mužiči“ se Čechům smáli, že platí za půdu, kterou oni dostali zdarma. Dělali občanům velké škody na lukách a polích pasením svého dobytka. Češi si to nechtěli nechat líbit a z toho vznikla t. zv. „Novodvorská bitva“, která se stihla na svatodušní svátky r. 1873. Od sousední ukrajinské vesnice Kornince byl Kvasilov oddělen řekou Ustje, pouze s polnostmi vesnice Nový Dvůr se kvasilovská pole stýkala. Toho zneužívali novodvorští obyvatelé. Mimo škod způsobených hovězími a vepřovým dobytkem vyjížděli Ukrajinci na noční pastvu koní.

Pokračování příště

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

4. pokračování

V neděli svatodušní roku 1873 byla v hostinci „U Rajchů“ společnost a tu se pět občanů dohodlo, že se půjdou podívat, co se děje na t. zv. „zadních polích“. Když tam přišli, uviděli v dolině celý tábor asi padesáti vozů a uprostřed hořel oheň. Ukrajinci si hověli kolem ohně, zatím co asi přes sto koní se páslo v českém obilí. Češi začali vyhánět koně z obilí a chtěli jich několik zahnat do vsi. Tu se Ukrajinci na ně vyřítili, dva z nich, Kačera a Valentu, chytili a svázali, ostatním třem se podařilo utéci. „U Rajchů“ způsobili poplach, když se vratili celí udýchaní. Asi dvacet občanů, ozbrojivších se obušky, tyčemi z plotů a pod., odebralo se na pole pod vedením učitele Kysely. Nejdříve začali vyjednávat, ale to nevedlo k dlu a tak se strhla rvačka. Kvasilovští nejdříve osvobodili „zajatce“

Kačera a Valentu, kteří dali o sobě znát křikem. Ukrajinců bylo přes padesát, Čechů jen dvacet pět. Nejdříve pracovaly jen pěstě, tyče a rozdávaly se rány po zádech a po nohou. Když ale Ukrajinci vzali rozporky ba i oje od vozů, začala bitva na život a na smrt. Učitel Kysela dal rozkaz: „Bratři, bijte ze všech sil, já starosta vám to dovoluji.“ A nastal takový boj, že křik zápasících nesl se tichou letní nocí až do Kvasilova. Netrvalo to ani celou hodinu a Ukrajinci se dali na útěk. Nikdo nebyl zabit, pouze jeden Ukrajinec byl těžce raněn, takže si poležel pět měsíců, než se uzdravil. Češi se s triumfem vrátili do hospody a své vítězství patřičně oslavovali. Ukrajinci teprve druhý den se odvážili na místo bitky pro rozplašené koně a vozy. Avšak téhož dne šli žalovat do Rovna a k večeru při-

jel vyšetřující soudce s policií. Kvasilovští chybyli, že nevystoupili sami jako žalobníci a tím jaksi přiznávali svou vinu. Nejprve se nechtěl nikdo přiznat k účastenství v bitvě, když ale policie chtěla zatknout starostu (kterým byl Jan Zach), neboť všichni Ukrajinci svědčili, že starosta dal Čechům rozkaz, aby bili, tu se někteří přiznali. Tento soud trval šest let. Na rozsudek okružního soudu podali kvasilovští odvolání „suděbní palatě“. Soud žádal, aby prozradili, kdo zranil toho Ukrajince jménem Bulayského, ostatní že budou osvobozeni. Kvasilovští občané ze solidarity to však neudělali. A tak 27. října r. 1879 dvacet pět občanů nastoupilo trest. Někteří na tři měsíce, někteří jen na 14 dní. Od „Novodvorské bitvy“ plynul život kvasilovských osadníků bez zvláštních událostí. (Pokrač. příště.)

ve formě spor, jež jsou velmi odolné vůči zevním škodlivinám a snesou vyschnutí po mnoho let. Zdrojem tetanové infekce je zaživací trakt býložravců, kde běžně a skoro trvale jsou nejen spory, ale i vegetativní formy. Bacil tetanu se nalézá stále v hnoji koňském, ve hnojené půdě, v prachu silničním (a tudíž i na botách, ve špíně za nehty a pod.). Tetanová infekce vnikne do těla při poranění zejména hospodářskými nástroji, bodnutí trnem, kopnutí koněm. Vnikne-li do rány spora, najde tam příznivé podmínky, přemění se ve formu vegetativní, tato se pomnoží, produkuje toxin a může vyvolat tetanus i po delší latentní době.

Jaké jsou způsoby obrany proti choroboplodným bacilům?

Je to především lidský organismus sám, který se dovede velmi dobře bránit díky vrozené neb získané imunitě. Imunita je vzdornost organismu proti zevní škodlivině, zejména proti infekčním chorobám. Vzniká tvorbou protilátek — „protijedů“ v určitých tkáních a orgánech, které ničí a likvidují vyvíjející se a do těla vniklé bacily.

Tuto vlastnost využila medicína k přípravě různých léčebných sér. Od lidí, kteří prodě-

lali infekční onemocnění, neb zvířat, kterým byly úmyslně naočkovány některé choroboplodné zárodky, se odebere krev a odstraní se z ní krvinky. Zbylé sérum, obsahující protilátky se sterilně chrání v ampulkách. Používá se k léčení různých infekčních chorob, jako tetanu, záškrtu a pod.

Na podobném principu je založeno očkování proti tyfu, neštovicím a v poslední době též tuberkulóze, jež se provádí zejména u dětí ve všech okresech ČSR. Nanáší se na kůži neb do kůže určité množství usmrcených neb zvláště připravených (oslabených) bakterií, na které organismus reaguje místně a celkově, zejména však tvorbou protilátek, které jej chrání před eventuálním skutečným onemocněním.

Další zbraní, kterou má člověk k dispozici v boji s bacily, je schopnost zvýšit teplotu až na 41—42° C i více, při které jsou bakterie méně odolné a ve svém zhoubném účinku ochaňující. Není proto vždy správné při dobrém snášení horečky usilovat o její „sražení“ nějakými „potivými“ preparáty. O tom je vždy nejlépe ponechat rozhodnutí lékaři.

Základním předpokladem k úspěšnému boji organismu s infekcí je správná životospráva,

to znamená střídavý, spořádaný život člověka, s řádnou vydatnou, ne však nadměrnou stravou. Včasné a dostatečné spánek, klidné spokojené zaměstnání, zejména střídání práce tělesné a duševní, provozování tělovýchovy a sportu, abstinence alkohol. nápojů a kouření. Dojde-li k nákaze organismu choroboplodnými bacily pomůžeme mu, zvláště v případě vyčerpání, některými biochemickými prostředky, které ničí, neb alespoň zastavují růst bakterií, aniž by byly při vhodném dávkování na závadu organismu. Z nich nejdůležitější jsou dnes sulfaamidy, penicilin, streptomycin a pod.

Penicilin je přímo epochálním objevem. Bezpečně ničí citlivé naň druhy bakterií, jako dosud žádný jiný preparát. Není však prostředkem universálním. Působí jen na některé bakterie. Někdy, zejména při nedostatečném dávkování, si naň bacily zvyknou a jsou vůči němu odolné.

Dnes ještě nemáme universální prostředek zhoubně působící na všechny choroboplodné bacily. Příroda se statečně brání i neřafinovanějším protiútokům člověka. Dnešní člověk má však již mnoho zbraní k boji s bacily a v budoucnu získá nepochybně další.

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

5. pokračování

Za dobu svého pobytu na Volyni volynští Češi přežili čtyři války. První s Tureckem roku 1877 až 1878 se nedotkla Kvasilova. V rusko-japonské válce v roce 1904 až 1905 již několik občanů bralo účast jako vojáci v činné službě. Zato však první světové a občanské války zažili kvasilovští Češi v plné míře. Když po sarajevském atentátu r. 1914 vypukla válka, působilo to na naši vesnici jako předtucha něčeho hrozného. Jak známo, Kvasilov protíná jedna z hlavních železničních tratí. Než ještě byla vyhlášena mobilisace vojáků, počátek války se ohlásil zběsilým rachotem vlaků. Nepřetržitá jízda vlaků, přeplněných vojskem, zvěstovala ustrašené vesnici, že začíná nová éra světové historie. Hned první mobilisace vzala Kvasilovu 20 procent dospělých mužů. Jakmile v srpnu roku 1914 došla zpráva, že v Kyjevě se tvoří „Česká Družina“, tu kvasilovští sokolové hned věděli, kde je jejich místo. Z počtu třiceti cvičících, osmnáct, jichž se mobilisace ještě netýkala, vyšlo v řadách za sokolských povelů z rodné obce a za zpěvu sokolských písní nasedli ve ve Zdobunově do vlaku a odjeli do Kyjeva. Vojenské velitelství udělalo z mnohých našich chlapců rozvědčíky, poněvadž znali dobře terén. Jeden z těchto hrdinů, František Oliverius byl později Rakušany zajat a popraven. Alexandr Zach se bil jako lev u Zborova, kde byl těžce raněn. Všichni usilovali o jedno: lepší bytí našeho národa a osvobození vzdálené staré vlasti z jařma rakousko-uherské monarchie.

V první světové válce narukovalo do ruské armády 62 mužů. Z nich padli: Štrojsa Gustav, Štrojsa Václav, Votava Vladimír, Oliverius František.

V německém zajetí byli: Tomáš Jan, Stehlík Bohumil, Martínek Bohoslav, Náhlovský Vratislav a Martínek Karel.

V hospodářském ohledu válka byla hotovou katastrofou pro Kvasilov. A bylo ještě hůře, když r. 1915 ruská vojska musela ustoupit až pod Klevaň. Hukot kanonády ozýval se ze všech stran. Několik nocí plály záře od požárů. Skoro všichni muži byli na vojně a nyní evakuovaly do hloubi Ruska ženy a děti, takže v obci zůstali jen

starci. Obrat nastal v r. 1916, kdy Němci museli ustoupit až po Kovel.

Evakuovaní se vraceli a během r. 1917 život pomalu přicházel do normálních kolejí. Když české pluky byly přeloženy blízko Polonného, čeští dobrovolníci byli v Kvasilově skoro denními hosty. Výtečná kapela 1. pluku Mistra Jana Husi pořádala zde koncerty, hrála o posvicení, které se slavilo hlučněji než před válkou. Několik chlapců se dokonce v Kvasilově oženilo, jako V. Šimek, Branda, Chládek, Matuška a jiní.

Kvasilov nebyl za války ani rozbořen, ani spálen. Naše obec byla blízko Rovna, jež bylo vojenským střediskem a vedle Zdobunova, velkého železničního uzlu. Proto obec velmi trpěla od stálých rekvisicí a ubytování vojska, které zde bylo pánem po celých pět let. Po revoluci v r. 1917 vrátili se domů vyjma několika mužů skoro všichni občané Kvasilova.

Po první světové válce, díky dobré chmelové konjunktuře, Kvasilov se rychle zotavoval a pokračoval v budování hospodářského a kulturního života. Již v roce 1906 se jednalo o zastávku v Kvasilově, čemuž nepřál jeden z hlavních inženýrů ve Zdobunově — Němec. Pak přišla válka, takže teprve v r. 1918 podařilo se tuto zastávku vybudovat. Od té doby měla naše obec svou železniční zastávku, která od 1. května roku 1923 byla povýšena na plnou stanici. Od 15. května r. 1929 měla obec svůj poštovní úřad a autobusové spojení s Rovnem a Zdobunovem.

Méně potěšitelnou je vzpomínka na škody, jaké utrpělo mnoho občanů započatou, ale nedokončenou stavbou železniční dráhy Gryšino—Rovno. Bylo prostě vyvlastněno a znehodnoceno buď probírkou nebo zase navážkou pouze u Kvasilova kolem sta hektarů nejlepších pozemků a chmelnic. V r. 1916 bylo přiznáno vládou odškodné, které jen pro Kvasilov obnášelo hodně přes dvě stě tisíc rublů, ale nikdo neobdržel ani kopějku.

Díky kapitálu vzájemné pojišťovny, rozpůjčenému mezi občany, bylo možno provést vydláždění ulic. Vedle stanice vznikl větší průmyslový podnik — motorový mlýn bratří Náhlovských a v roce 1927 parní pila. Také v roce 1918 byl založen kooperativ (prodejní družstvo), mimo toho byly v obci ještě dva soukromé obchody. Byly tři prodejny piva, kde se také dostalo vše k jídlu a v hospodě „U Ducháčků“ byl velký taneční sál. Z ostatních průmyslových podniků sluší vzpomenout dvě sírárny chmele Ant. Perného (r. 1911) a Josefa Jandury (r. 1927), která byla největší na Volyni, truhlářskou dílnu Karla Martíňka s motorovým pohonem a několik menších dílen zámečnických a kovářských. Jakousi specialitou Kvasilova byla provazárna Vojtěcha Škobse, bývalého mistra továrny na provázek Jos. Jandury. Mezi Kvasilovem a Zdobunovem na svých pozemcích Josef Jandura v r. 1918 vysiavěl cihelnu. Tato moderně zařízená cihelna zásobovala cihlami obyvatelstvo z daleka široka. Cena pozemků kolem stanice vysoko stoupla, takže se platilo přes 5 zlatých rublů za čtvereční sáh. V tu dobu k naší obci patřilo 750 ha orné půdy a 230 ha luk. Cena jednoho morgu, t. j. 1300 sáhů stoupla až na 1000 rublů ve zlatě.

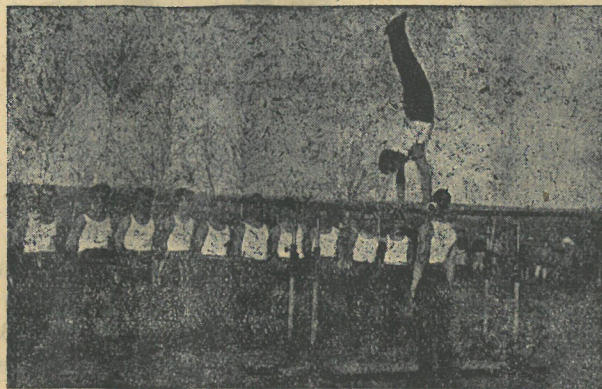
Roku 1930 započala stavba silnice Rovno—Kvasilov—Zdobunov—Huleč—Ostrog na sovětsko-polské hranici. Tím také velice vzrostl hospodářský význam obce. Touto silnicí se také obec přímo spojila na jedné straně se Zdobunovem (3 km) a na druhé s Rovnem (6 km). V tu dobu byla pro Kvasilov éra největšího hospodářského a kulturního rozpětí.

Kvasilovský Sokol plnil jak v obci tak na Volyni vůbec čestné poslání. Navazoval těsnější styky se starou vlastí jednak zájezdy na slety, povoláním cvičitelů z Čech a opět zájezdy sokolských družstev na Volyn. Několik zájezdů bylo učiněno do Lucka, kde s polským Sokolem společně evičili. Volynské Sokolstvo bylo sdruženo také v Zahraniční župě, jejíž jednatel br. Frydrych býval častým hostem Kvasilova.

Pokračování příště

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

Muži Sokola Kvasilov při cvičení na bradlech

6. pokračování

Od založení Sokola v r. 1911 bylo mnoho vykonáno i mimo tělovýchovnou činnost. Hrávaly se hodnocené a výpravné divadelní hry, byla rozšiřována česká píseň a vůbec povznášelo se národní uvědomění. Prvním starostou jednoty byl Antonín Perný, cvičitelem Jar. Houška. Pak byl cvičitelem Fr. Oliverius z Čech, který v první světové válce byl zajat Rakušany a popraven. V r. 1921 činnost Sokola, která byla přerušena válkou, byla opět zahájena. Byl povolán opět cvičitel z Vejprnic u Plzně Jan Šabek. Později přijel druhý cvičitel Fr. Petlach z Káňnic u Brna. Br. Fr. Petlach cvičil jeden rok členstvo zároveň s br. J. Šabkem. Po odjezdu br. Petlacha náčelníkem Sokola se stává Václav Martínek až do r. 1928. Tehož roku byl založen v Kvasilově sokolský okrsek, jehož náčelníkem je Václav Martínek a náčelnicí Helena Kutková.

Na sokolský slet do Prahy r. 1926 jelo 120 členů. Sestrami Olgou Martínkovou a Věrou Kozlovskou byl vyšíit nádherný prapor, jehož svěcení se odbylo v r. 1932 těsně před sletem. Na tento slet jelo opět 70 členů, ale již se svým vlastním praporem. Před sletem pořádala jednota zájezd do Zborova.

Při svěcení praporu byl kmotrem předseda polského „Sokola“ Zamojský a kmotrou s. Marie Oličová. V r. 1931 byl pořádán v Kvasilově cvičitelský kurs, který vedli br. Karban a s. Jelínková ze Župy zahraniční. V r. 1932 na sokolském sletě Václav Martínek, Jar. Perný

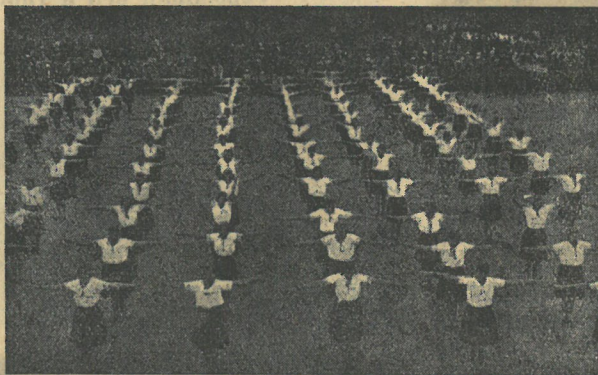
a Mikuláš Martínek závodili a mezi 1677 závodícími umístili se na 78 místě. Okrsek pořádá v r. 1934 závody o přebor a po tři léta za sebou vždy zvítězil Mik. Martínek. Starosta br. Vl. Svárovský daroval pro tento účel krásný bronzový štít jako putovní cenu, jehož držitelem byl po třikrát Mik. Martínek. Pak byl po-

řádán cvičitelský kurs v Mirohošti pod vedením br. Erbana ze Župy zahraniční a z jednoty byly na tento kurs vysláni Anna Martínková, Marie Židlická a Vladimír Martínek. V r. 1937 byl pořádán zájezd do Boratína a do Mirohoště k volejbalovému utkání.

Na sletě Polského sokolstva ve Lvově r. 1933 bralo účast 8 bratří s praporem jednoty. A opět již mladší generace vedla činně kulturní život, hrávala divadla pod vedením Jana Zacha a později Antonína Kutka. Činnost Sokola byla pak přerušena válkou, až zase po reemigraci vzlétli naši sokolici v Tělocvičné jednotě Sokola Liběšice-Trnovany v župě Sladkovského. Zúčastnili se sjezdu i závodů předsletových 29. června 1947 v Lounech. Ze závodících se umístil Mikuláš Martínek na 4. místě. Zúčastnili se rovněž XI. všesokolského sletu r. 1948 v Praze.

Nesmí se zapomenout na výtečnou kapelu Vratislava Náhlovského. Hned po návratu z I. světové války založil Vratislav Náhlovský v roce 1920 kapelu ze starších hudebníků, ale v r. 1926 se kapela rozpadla.

Pokračování přístě

Prostná žen o sletu Sokola v Kvasilově

Vratislav Náhlovský v roce 1920 kapelu ze starších hudebníků, ale v r. 1926 se kapela rozpadla.

Tělocvičná jednota Sokol v Kvasilově

Popisy českých osad na Volyni — Kvasilov

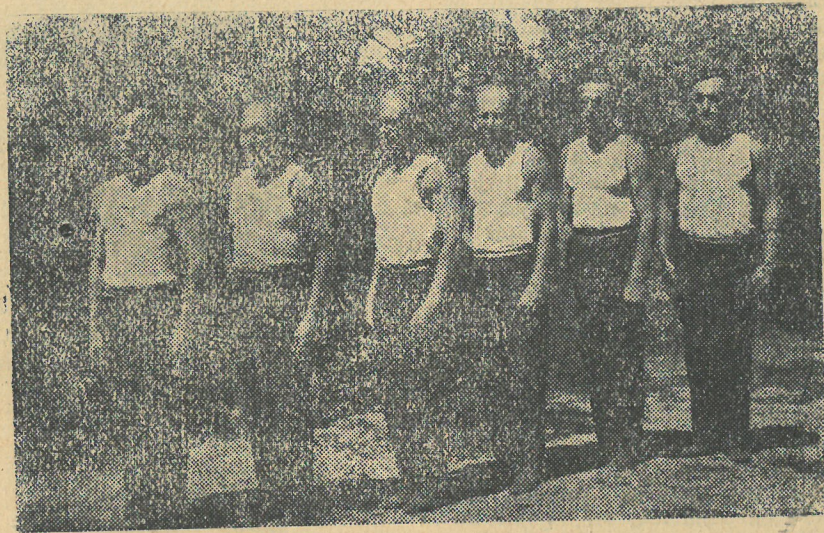
Podle vyprávění starších občanů Kvasilova zpracovala Marie Tomášová

Dokončení

Vr. Náhlovský sestavil novou kapelu z mladých chlapců, které si vyučil a tato kapela existovala až do reemigrace. Tento výtečný kapelník a hudebník byl hlavní složkou Sokola. Jeho kapela hrávala jak při svatebních, tak i při smutečních událostech. Vr. Náhlovský se svou kapelou se zasloužil o vývoj Sokola. Cvičilo se o veřejných cvičeních při jeho hudbě a nemyšlitelná byla žádná slavnost bez jeho výtečné kapely. Sám také komponoval a rozepisoval noty pro celou kapelu. Druhá kapela byla smyčcová a hrávala při menších slavnostech anebo někdy hrávaly kapely obě. Dnes již br. Náhlovský nehraje, ale jemu patří náš dík za tu krásnou hudbu, při níž si rádi zatancili jak staří, tak především mládež.

V r. 1928 byl položen základ vlastní sokolovny, ale byla dostavena teprve v r. 1932. Obec zakoupila pozemek od bratří Jačkových. Peníze na tu parcelu darovali občané. Mimo remeslnickou práci vše ostatní udělali občané svépomocí. Cihly na stavbu daroval Josef Jandura ze své cihelny. Toto kulturní rozpětí obce trvalo až do r. 1933. V prvních letech po válce divadla řídili Václav Stránský a Antonín Perný. Později Jan Stránský, akademický malíř, jenž sám maloval kulisy. Po jeho smrti řídili divadlo Jan Zach a učitel Vl. Tomáš.

V r. 1927 byl otevřen v Kvasilově konsulát ČSR. Funkci čestného konsula zastával ing. Vl. Svárovský, jeho zástupcem byl Jiří Smolík, který v r. 1933 zemřel. Po něm vykonával tuto funkci učitel Vl. Tomáš. Konsulát byl činný do r. 1939. Až znenadání vzplál požár druhé světové války. Němci vtrhli do Polska a za 14 dní bylo Polsko poraženo. Silnice vedoucí přes Kvasilov byla zaplavena auty a vozy. Vyšší důstojnictvo a úřednictvo Beckovy vlády přechalo pryč. Uprchlíci jeli nepřetržitě ve dne v noci, někteří směrem k sovětské hranici a většina přes Halič do Rumunska. Členové polské vlády byli nuceni se zastavit v obci, protože dál nemohli jet. Také maršál Rydz-Smigly byl ubytován s rodinou po dva dny v Kvasilově. Ministr Beck rovněž projížděl přes Kvasilov, to se však dělo velice tajně a prozradilo se to až po jejich odjezdu. Železniční trať byla

Skupina Sokola Kvasilov v Liběšicích u Žatce

rovněž přeplněna vlaky s uprchlíky a vojskem. Toto brzy zjistili Němci, neb měli všude plno svých zvěděčů.

Po každé, když letěla německá letadla, vojáci z vlaků se schovávali do zahrad a tak dne 15. září 1939 byl nálet na Kvasilov německých bombardovacích letadel. Zápalnými bombami hozenými do každé usedlosti vyhořela celá ulice při železniční trati. Shořelo úplně 12 obytných domů a 18 stodol naplněných úrodou a hospodářskými stroji.

Za dva dny 17. IX. 1939 přichází Rudá armáda, ale škody způsobené bombardováním se již nedaly nahradit. V bojích proti hitlerovcům v polské armádě padli tři občané Kvasilova: Josef Olmr, Boris Řehák a Václav Horna. Po okupaci ČSR v r. 1938 mnoho uprchlíků bylo v Kvasilově. Učitelem Vl. Tomáškem, jenž dojížděl na čs. vyslanectví v Krakově bylo jim nabídnuto pohostinství v Kvasilově. A tak ještě před bombardováním ubytoval se v Kvasilově štáb čs. vojenské skupiny letců, kteří za hranicemi vlasti hledali možnost bojovat proti německým okupantům. V počtu kolem 50 mužů, 8 žen a dětí byli ubytováni v obci přes půl roku, až do připojení k větší skupině, které velel generál Ludvík Svoboda. V r. 1940 odjíždí tato skupina zároveň s několika kvasilovskými občany a Kvasilov je vybaven na dalekou cestu vším potřebným a velkou částkou peněz. Také jim byl darován prapor jednoty Sokola, který se po dlouhém putování vrátil do osvobo-

zené Prahy. Dnes tento symbol naší kulturní vyspělosti a síly je uložen v Liběšicích u bývalého náčelníka Jaroslava Perného.

Zároveň s letci emigrovali do Polska za okupace čs. občané židovské národnosti. V Kvasilově se jich usídlilo asi 10 osob. Všichni byli z Moravské Ostravy. Před příchodem Němců několik osob uteklo do Sovětského svazu a ti co zůstali, byli Němci utraceni. Když bylo v Kovně zřízeno ghetto a později nastalo hromadné vraždění, utíkali Židé do okolních vesnic. Za jeden den bylo vyvražďeno asi 35 tisíc, druhý den kolem 20 tisíc osob, nevyjímaje žen z porodnice i nemluvnat. Také do Kvasilova v noci v dešti a sněhu přiběhlo hodně Židů, kteří se schovávali ve stodolách a do stohů slámy. Za tmy vycházeli z úkrytů a prosili o jídlo. Někteří se podařilo delší dobu se ukrývat, ale nakonec je Němci i zde pronásledovali a jen málo se jich zachránilo útekem.

V roce 1940 byl v Kvasilově založen kolchoz, do něhož vstupují všichni občané s výjimkou několika vesnických boháčů - „kulaků“, kteří nebyli do kolchozu přijati. Předsedou kolchozu byl Josef Janovský, který velice svědomitě plnil své povinnosti, po něm byl Ant. Miškovský.

V roce 1941 přede žněmi přicházejí Němci a to nastává pro Kvasilov jakož i pro celou okupovanou Volyni doba nevýslovného utrpení a strádání.

Roku 1944 při nástupu Rudé armády Kvasilov opět utrpěl od dělostřeleckých granátů. Na jednom

konci obce byli Němci a na druhém již Rudarmějci a od střelby opět vyhořelo několik stodol a mnoho obytných domů bylo poškozeno. 28. února osvobodila Rudá armáda Kvasilov a již 1. března se hlásí 120 mužů dobrovolně do čs. armády. Byla to opět vůdčí sokolská myšlenka a výchova, která dala vnuknutí Kvasilovským, co mají činiti. Všichni byli odesláni do Jefremova u Moskvy na výcvik ke 2. paradesantní brigádě. Po příjezdu 1. čs. brigády na Volyn, 16. března nastupuje druhá etapa do Rovna. Celkem 169 mužů a 10 žen bylo v čs. zahraniční armádě. Nejstaršímu byly 64 roky a nejmladšímu 14 let. A za celou válku ani jeden nebyl utejvákem ani neměl zánou „bronirovku“.

Ve druhé světové válce v boji za osvobození vlasti padli tito kvasilovští občané: voj. Blažek Alexandr, voj. Seretuk Anionin, voj. Pecháček Jindřich, voj. Vojar Josef, voj. Tomáš Alexandr, voj. Tomáš Jindřich, voj. Jansa Vladimír, voj. Dlouhý Václav, voj. Rygl Antonín, voj. Krbec Jaroslav, voj. Krbec Vladimír, voj. Horna Antonín, voj. Maksa Antonín, voj. Ouzky Mikuláš, voj. Martinek Josef, voj. Martinek Václav, voj. Novotný Antonín, voj. Veselý Václav, voj. Libanský Vladimír ppor. Tomáš Teofil, ppor. Srb Vladimír, rt. Zahrádka Jiří, voj. Zichová Anna, voj. Vlach Vladimír.

Tito chlapi a děvčata se zbrání v ruce dokázali, že láska k vlasti a svobodě není prázdným slovem. Že nebyli jenom v popředí kulturně hospodářského života na Volyni, že to byli uvědomělí Češi, milující svoji starou vlast a hotovi dát za ni své životy. A nemalou cenu zaplatil Kvasilov; 36 vojáků různého stáří padlo v bojích a krví svou vykoupilo naši svobodu. Občané uspořádali také sbírku pro čs. vojenskou jednotku v SSSR, která vynesla 50.000 rublů na tanky, 20 koní 15 krav a 25 krmených vepřů. Dali z mála, ale od srdce a tak přispěli hmotně, krví, i obětmi k získání samostatnosti naší vlasti. Mnozí byli vyznamenáni různými řády, ale nejvíce se vyznamenal z řad našich bojovníků škt. Jaroslav Perný, který od Buzuluku až do Prahy nevynechal ani jednu vojenskou operaci. Bojoval u Sokolova, u Bílé Cerkve, byl vyznamenán sovětským řádem Velké vlastenecké války, u Kyjeva obdržel sovětský řád Rudé hvězdy, u Ružemberka také řád Rudé hvězdy, u Jasla dostal viastnoručně podepsaný přípis od generalissima Stalina a jeho dělostřelecký oddíl obdržel název „Ja-

Sobor v Kvasilově

selský“. U Sv. Mikuláše byl vyznamenán slovenským řádem za osvobození Slovenska. Za hrdinské počínání u Dukly dostal „Velitelský řád Jana Žižky“. Celkem má 18 vysokých vyznamenání, 5 sovětských a 13 československých. Dnes je Jaroslav Perný usídlen v Liběšicích u Žatce, kde plní funkci předsedy Jednotného zemědělského družstva. Jak byl dobrým bojovníkem, tak je i dobrým hospodářem.

S odchodem mužů do armády nastala smutná doba pro ženy. Ač v obci zůstali staří muži, přece jen na všechny práce nestačili. Ženy měly na starosti hospodářství a musely pracovat s potahy na poli. Pochopitelně, že se již nemohly dočkat konce války a těšily se na shledanou se svými drahými. I s netrpělivostí byla očekávána přesídlovací komise, která prováděla reemigraci. Nehledě na to, že jsme se nemohli dočkat odjezdu, přece jenom jsme se těžce loučili s viskou, kde každý z nás prožil jak bolest a utrpení, tak i nejkrásnější léta svého života. Největší loučení bylo s naším krásným hřbitovem, kde jsme zanechali své drahé zesnulé. Konečně jsme se dočkali a 18. dubna 1947 jsme se naložili do vlaku ve Zdobunově a 2. května v 6 hodin ráno jsme přijeli do Žatce. Prvním zklamáním pro nás bylo to, že jsme nepřišli zase do jedné, případně do dvou obcí. Kvasilovští občané jsou osídleni v oko-

lí Žatce v obcích: Dobříčany, Liběšice, Klůček, Líčkov, Holedeč a Tuchořice a plně se zapojili do budovatelské práce na výstavbě své nové socialistické vlasti.

My, kterým osud dopřál přežít tuto válku, postavili jsme ze svých skromných prostředků nově osídlivších se reemigrantů, v Liběšicích pomník padlým, jako důkaz naší úcty k těm, kteří obětovali za vlast to, co měli nejdražšího - svoje životy.

Představovali jsme si, že až se všichni sejdou se svými drahými, že opět budeme společně pokračovat i v kulturní činnosti. Bohužel jsme roztroušeni a občané Kvasilova se málo mezi sebou stýkají. Pro neustálé všední starosti a práci nemají na to čas. A tak jen vzpomínky naše občas zalétají do naší rodné visky obklopené zahradami, kde každý z nás prožil nejkrásnější léta svého života. Starší lidé pomalu vymírají a mládež, která vyrůstá již zde, touhu po starém domově nezná. Ví také velmi málo o dějinách naší těžké, tvrdé avšak úspěšné práce na Volyni. Proto jsem se pokusila alespoň zčásti sepsat podle vyprávění starších občanů děje naší obce. Nevím, podařilo-li se to docela a proto prosím, kdo z občanů Kvasilova by věděl ještě něco, nebo by chtěl něco opravit, ať napíše do redakce našeho časopisu.